

RQQA

revista de qualitat ambiental

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

ClubEMAS
associació d'organitzacions
registrades EMAS a Catalunya

www.clubemas.cat

La festa dels EMAS (Quarta edició dels Premis EMAS Catalunya)

A finals d'any hi ha una cita a Catalunya que les organitzacions EMAS esperen amb molt d'interès. Es tracta del **lliurament dels Premis EMAS Catalunya**, un esdeveniment que ofereix al col·lectiu EMAS l'oportunitat de gaudir de la seva festa anual i que és aprofitat per a intercanviar experiències, per a conèixer els nous projectes que es presenten a aquests Premis, per a explorar noves iniciatives i col·laboracions tot aprofitant la molta experiència acumulada que s'aplega en aquest acte, i també, molt important, per a conèixer els membres de l'administració catalana responsables d'EMAS i d'aquesta manera establir-hi una relació més propera i cordial, que facilita la tasca diària d'aquest col·lectiu.

Aquests Premis, organitzats, com cada any, pel Club EMAS amb el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat, ja han arribat a la quarta edició i són un espai de referència tant per l'organització del certamen, que compleix criteris de sostenibilitat, com per l'originalitat dels plantejaments en la presentació dels premis, amb l'objectiu que els assistents tinguin una percepció més d'espectacle que de lliurament clàssic de guardons. Amb aquest plantejament és més fàcil ajudar a fer visibles d'una manera agradable els millors projectes de l'any i la capacitat innovadora que aquestes organitzacions tenen per a fer front als problemes ambientals que se'ns presenten.

Amb aquesta finalitat, la vetllada va tenir lloc el 15 de desembre, a les set de la tarda, a l'Aula Magna de la Casa de Convalescència de Barcelona, una de les darreres obres del modernisme català projectada a finals del segle XIX per l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner.

Cada any, aquest acte de lliurament de premis ha tingut un fil temàtic conductor, des del "reciclatge" del primer any (2008), passant pels "cuiners EMAS de la prevenció de residus" de l'any 2009, fins a la "biodiversitat" de la darrera edició del 2010. Seguint la tradició, en l'edició d'aquest any 2011 "el canvi climàtic i la qualitat de l'aire" van ser el fils argumentals de la cerimònia.

La presentació de l'acte va ser a càrrec del conegut presentador i meteoròleg de la Televisió Catalana TV3 Francesc Mauri i va gaudir de l'acompanyament de música en directe (piano, contrabaix, violí i percussió) i de la projecció de tres audiovisuals que posaven de manifest les dificultats que el nostre planeta està passant amb els efectes del canvi climàtic i també la possibilitat de fer reversible aquesta situació amb l'acció coordinada de tots i amb la recepta d'EMAS.

Com en edicions anteriors, el lliurament va ser presidit per Lluís Recoder i Miralles, conseller del Departament de Territori i Sostenibilitat, que s'estrenava en aquest acte després del canvi de govern de les darreres eleccions.

L'assistència va ser, com cada any, tot un èxit: més de cent setanta persones van participar en aquest reconeixement de la tasca portada a terme per les empreses EMAS en pro del medi ambient i de la qualitat ambiental. En aquest sentit, aquest any 2011 ha estat un any important pel que respecta als nous registres, ja que s'ha arribat a la xifra de cinquanta-un noves organitzacions EMAS.

A més de la presència a l'acte del conseller, també hi havien altres alts càrrecs de l'administració catalana,

Representants de les organitzacions amb deu anys d'EMAS

Representants de les organitzacions amb deu anys d'EMAS

Assistents a l'acte

com ara Assumpta Farran, directora general de Qualitat Ambiental del mateix Departament; Salvador Samitier, director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, o Martí Puig Ysern, president del Club EMAS.

Els Premis d'enguany van comptar amb la participació de vint-i-dues candidatures, que es van poder presentar en tres categories de participació: Millor Declaració Ambiental, Millor Acció d'Implicació del Personal i/o Interacció amb les Parts Interessades, i Millor Implantació Ambiental.

El Jurat el formaven persones rellevants del món del medi ambient, l'empresa, el món acadèmic i la societat en general. Heus aquí la composició del Jurat:

- **Assumpta Farran**, directora de Qualitat Ambiental del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya (presidenta del Jurat).
- **Salvador Samitier**, director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic.
- **Alba Cabañas**, directora del Departament de Medi Ambient de Foment del Treball Nacional.
- **Joan Rieradevall**, professor del Departament d'Enginyeria Química i investigador de l'ICTA UAB.
- **Sílvia Casellas**, experta en comunicació ambiental i directora d'Internatura.
- **José Manuel Jurado**, del Departament de Sostenibilitat - Secretaria d'Acció Sindical i Política Sectorial de CCOO de Catalunya.
- **Laia Giner**, responsable de Medi Ambient d'ADASA Sistemas, organització sòcia del Club EMAS, de la Junta Directiva de la qual exerceix una de les vocalies.

Heus aquí les vint-i-dues candidatures presentades aquest any:

- **A la categoria Millor Declaració Ambiental (onze candidatures):** Aigües Ter-Llobregat, Ajuntament de Calonge, Ajuntament de Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant, Cargill (Planta de Barcelona), Club Nàutic Port de la Selva, Consell Comarcal de la Selva, Consorci Port Mataró, Empresa Constructora Familiar (EMCOFA), Gràfiques Ortells, La Page Original i UNNIM.
- **A la categoria Millor Acció d'Implicació de les Parts Interessades (cinc candidatures):**
- **Consell Comarcal de l'Alt Empordà, amb la seva campanya de comunicació i noves estratègies per augmentar el percentatge de segregació dels residus urbans anomenada "Si triem junts, sona millor"**
Aquesta campanya de comunicació i de noves estratègies es va portar a terme amb tota una sèrie d'accions que protagonitzava un personatge creat per la campanya: en "Pitu Tries". Les accions que es van portar a terme per aconseguir els objectius van ser diverses, des de l'edició de quadríptics informatius per a l'actualització de la recollida de residus, passant per la composició d'una cançó que servia d'eix vertebrador de les accions i que es va poder sentir a les ràdios locals i comarcals i que va ser pujada a la plataforma Youtube. També es van fer concerts per als casals de la comarca i lliuraments de CDs amb la cançó, juntament amb dossiers de tallers de reciclatge, utilització d'un inflable gegant conegut

Premi EMAS Catalunya 2011 a la Millor Acció d'Implicació de les Parts Interessades (Consell Comarcal de l'Alt Empordà)

com "El pop del reciclatge", gravació d'un videoclip i estrena d'aquest a través del canal MediAmbientCCAE del Youtube.

El projecte va dissenyar tríptics personalitzats per a cada municipi on es feia la campanya, dotze en total: Borrassà, Espolla, Avinyonet de Puigventós, Navata, Sant Miquel del Fluvià, Sant Pere Pescador, Vilabertran, Albanyà, el Port de la Selva, Vilanant, Cistella i Ordís.

El nombre de participants en les festes que es van fer el 25 i el 26 d'agost del 2011 per conscienciar la ciutadania va ser de més de sis-centes cinquanta persones, i el de participants actius en la campanya, de més de mil sis-centes.

- **Centre Tecnològic Leitat, amb la seva exposició de bones pràctiques ambientals per a tots els treballadors i visitants del centre, orientada a la prevenció de residus, a l'estalvi i l'optimització de recursos i a la compra verda**

Aquesta actuació es va localitzar a la nova seu de Leitat a Terrassa.

L'exposició va ser una de les eines i un element de comunicació de les noves mesures i bones pràctiques ambientals que calia donar a conèixer a tots els usuaris d'aquestes noves instal·lacions (personal, clients, proveïdors, socis tecnològics, administració, etc.).

Els àmbits que tractava aquesta exposició eren la prevenció de residus, el consum de recursos, l'ambientalització d'esdeveniments i la compra verda.

Els continguts exposats van ser desenvolupats per la Unitat de Medi Ambient del Centre Tecnològic, i cadascuna de les parts de l'exposició es va instal·lar a les entrades de les plantes principals de l'edifici. Les tres parts de l'exposició van ser itinerants per la planta 1a, 2a i 3a d'aquest durant un temps determinat. Aquesta acció continua en l'actualitat i tindrà recorregut en el temps, ja que un cop fet el pla de xoc inicial, es va preveure que quedés instal·lada de manera permanent a la sala d'exposicions del Centre, és a dir, que l'objectiu també va ser no crear un residu del material que s'havia creat. A més, en la realització d'aquesta exposició es va apostar per la utilització d'elements molts dels quals estaven disponibles al centre. I es van reutilitzar materials un cop l'exposició va quedar a la reserva de la sala d'exposicions. Un dels objectius principals d'aquest projecte consistia a fer comunicació ambiental més enllà dels típics manuals i cartells informatius.

- **Laboratorios Menarini, amb el seu projecte de conscienciació dels treballadors, al seu lloc de treball i fora d'aquest, sobre qüestions de qualitat, prevenció, sostenibilitat, ergonomia, reciclatge, anomenat "Llibreta responsable"**

Aquesta acció presentada a concurs tenia com a objectiu la implicació dels treballadors mitjançant el lliurament d'una llibreta que conté missatges relacionats amb la qualitat, la prevenció, la sostenibilitat, l'ergonomia, el medi ambient i el reciclatge,

per tal d'ajudar a conscienciar als treballadors i col·laboradors perquè siguin més socialment responsables al seu lloc de treball i fora d'aquest. Aquesta llibreta s'utilitza habitualment com a eina de treball integrada en la tasca diària de l'empresa. Amb aquests quaderns es pretén fer més assequibles i més entenedors conceptes tècnics que es treballen en el dia a dia.

Francesc Mauri presenta un dels audiovisuals

Intervenció de Lluís Recoder, conseller de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya

Intervenció d'Assumpta Farran, directora general de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya

Trofeus lliurats durant la cerimònia

Menarini va fer una impressió de 1.000 llibretes i la va distribuir entre 396 treballadors de la planta més comercials i empreses subcontractades habitualment, amb un total de 650 treballadors.

Així mateix, la iniciativa també es va difondre a través d'internet, el butlletí intern i altres mecanismes de l'empresa.

- **Serveis de Salut Integrats del Baix Empordà, amb la seva "Mostra de vehicles elèctrics" per al personal de l'organització, duta a terme durant la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura**

Menció especial del jurat a la categoria de Millor Declaració Ambiental (EMCOFA SAU)

Premi EMAS Catalunya 2011 a la Millor Implantació Ambiental (Fundació Gran Teatre del Liceu)

El projecte va començar a inicis del 2011, quan la Fundació va dur a terme, amb altres empreses del Club EMAS, una enquesta sobre mobilitat als treballadors. Finalitzada l'enquesta i presentat l'informe de resultats, es van fer unes quantes reunions amb les comissions i grups de gestió ambiental dels centres perquè aportessin propostes d'accions de millora en relació amb la mobilitat sostenible. Es va creure oportú acompanyar tot el procés damunt descrit amb accions de sensibilització i comunicació ambiental sobre mobilitat sostenible. Per aquesta raó, amb motiu de la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura, es va organitzar per a tots els treballadors i usuaris de l'entitat una jornada de difusió dels avantatges del vehicle elèctric, que va comptar amb una demostració d'aquests tipus de vehicles en el recinte de l'Hospital de Palamós.

La mostra de vehicles elèctrics va tenir lloc el dia 28 de setembre, i es disposava també d'un envelat amb tota la informació sobre la mobilitat sostenible, consells de bones pràctiques ambientals i catàlegs dels vehicles elèctrics exposats.

Els participants van poder provar els diferents vehicles: més de cent cinquanta visites.

- **Urbaser, amb la seva Jornada de portes obertes "Amb tu, 100% eficients", va implicar treballadors, familiars i altres parts interessades** Aquesta proposta és la continuïtat d'acció d'una jornada feta anteriorment. La Jornada "Amb tu, 100% eficients" va tenir lloc el diumenge 3

d'octubre del 2010 a les instal·lacions del parc Central d'Urbaser, al barri del Bon Pastor de Barcelona.

Aquesta iniciativa oferia una matinal lúdica a treballadors i famílies que valorava el treball del dia a dia, que implicava els treballadors en els projectes de l'empresa, i que mostrava les mesures ambientals incorporades i també la importància que tenen els treballadors per a poder portar-les a terme amb la màxima eficiència i d'aquesta manera aconseguir complicitats de les resta de parts implicades (subcontractes, altres col·laboradors, administracions, etc.).

A més de totes les tasques i materials creats per a la correcta organització de la jornada (targeta d'invitació impresa i electrònica, cartells de difusió de la Jornada, pancartes, etc.), es van fer tota una sèrie d'accions i activitats adreçades a diferents públics:

- Públic infantil: concurs de dibuix.
- Públic adult: concurs de fotografia.

Així mateix, el dia de la Jornada es va fer un petit obsequi als guanyadors mitjançant el lliurament d'un premi per a cadascuna de les dues categories (un iPod), i es van poder veure les obres presentades mitjançant una exposició.

També es van dur a terme tallers/activitats amb noms molt significatius:

- "Una flota més silenciosa". Canvi de flota i insonorització de vehicles (passejada amb vehicles)
- "Una mobilitat diferent". Canvi de

flota i optimitzacions diverses (mostra de vehicles)

"Una gestió rigorosa". Recollida selectiva i compres responsables (taller de titelles)

"Un equip compromès".

Responsabilitat social, pla d'igualtat, pla de formació i col·laboracions diverses (puzle gegant).

"Un parc eficient". Certificacions ambientals i mesures sostenibles del parc Central. Mapa del parc Central (posa-hi els EPI's)

"Uns altres aires". Canvi de flota i canvi de combustibles (taller de molinets de vent)

"Una visió global". Expansió territorial i diversificació de serveis de l'empresa (espai on pintar i dibuixar, mostra de fotografies i dibuixos)

"Una compensació evident". Consells de sostenibilitat i projecte de compensació de les emissions de la Jornada

Alguns dels tallers van comptar amb la col·laboració d'empreses i organitzacions com ara Gas Natural, UPC-CIT-CEA; Elisava, Strenghts, i Circutor. També es van fer sortejos de regals per als participants que havien fet un mínim de tres activitats de les vuit que es proposaven.

L'acte va disposar d'un animador, que amb el seu grup musical van fer un concert i activitats de narració de contes amb temàtica ambiental. També van proposar fer un pica-pica sostenible i una xocolatada amb la xocolata escalfada en un forn solar. Tota la jornada va ser valorada pels assistents amb enquestes de satisfacció.

Aquest acte va tenir un assistència d'unes cinc-centes persones entre voluntaris, personal de les entitats i de l'empresa, familiars i col·laboradors, i s'hi van lliurar diferents tipus de regals per tal d'implicar molt més els assistents en la Jornada i les seves activitats.

Una dada important és que en l'organització de l'acte es van generar 3,93 tones de CO₂ equivalent, que van ser compensades amb la inversió en projectes d'energies netes a països en vies de desenvolupament.

- **A la categoria Millor Implantació Ambiental (sis candidatures): Asepeyo Sant Cugat, amb la seva reducció del consum de gas i emis-**

sions d'efecte d'hivernacle mitjançant la implantació de captadors solars per a l'obtenció d'energia calorífica

En el marc d'aquest projecte i amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, aquest hospital va posar en funcionament una instal·lació amb quaranta captadors solars plans que es van ubicar a la coberta superior de l'edifici ubicat a Sant Cugat del Vallès, i es preveu per al 2011 una reducció en el consum de gas del 13,3%, i per als anys següents, de gairebé el 30%.

Gràcies a aquest projecte, l'any 2011 l'hospital ha reduït el consum de gas en 24.709 m³ i l'emissió de CO₂ en 53,12 tones, i això ha representat un estalvi aproximat de 13.000 €.

Discurs de benvinguda de Martí Puig Ysern, president del Club EMAS

Músics a l'acte

- **Bidons Egara, amb el càlcul de la petjada de diòxid de carboni i la promoció dels bidons industrials reconduccionats per reduir el consum de recursos i prevenir la generació de residus**

Aquest projecte dona l'oportunitat de demostrar que el procés de "recondicionament" de bidons industrials d'acer per permetre'n la reutilització és més favorable que el del reciclatge. La principal activitat d'aquesta empresa és precisament descontaminar i netejar bidons per poder-los posar novament en el mercat com a envasos industrials. Amb aquesta solució, les dades de la petjada de diòxid de carboni són: *bidó nou, 30,7 kg CO₂; bidó reciclat, 9,3 kg CO₂.*

Menció especial del jurat a la categoria de Millor Implantació Ambiental (Gràfiques Ortells, SL)

Aula Magna de la Casa de Convalecència

Fundació Gran Teatre del Liceu, amb el seu projecte de reducció de consums, millora de l'eficiència energètica i reducció d'emissions mitjançant el seu pla d'acció.

Aquest Teatre, que va ser el primer a Europa a aconseguir l'EMAS, va presentar un projecte molt ambiciós de millora en la reducció de consums i en l'eficiència energètica, que, a més, vol tenir una continuïtat d'acció fins a l'any 2015.

El projecte es basava, inicialment, en:

- La realització de tota una tasca i un conjunt d'accions de manteniment, bones rutines de treball per assolir els rendiments òptims de totes les seves instal·lacions i fer tot un replantejament de la gestió i operació per identificar oportunitats d'optimització dels diferents processos (calefacció, ventilació, climatització, aigua calenta sanitària, transport vertical, i d'altres).
- Millores en la gestió i organització de l'explotació de l'edifici i ús de les sales de gran volum.
- Millora de la conducció energètica: Es va potenciar la conducció energètica de l'edifici i les bones pràctiques. Es va posar en funcionament una conducció diària per tal d'ajustar en temps real les prestacions de les instal·lacions a l'ús real de l'edifici en tot moment. Atès que l'activitat al Liceu no és rutinària, comportava un elevat grau de variabilitat del tipus d'activitat i/o ocupació, amb càrregues molt variables, com a conseqüència de l'activitat artística. L'objectiu: optimitzar els horaris de funcionament, ajustar els punts de consigna en funció de tipus d'activitat i càrregues tèrmiques molt variables, assegurar el correcte funcionament de les rutines d'estalvi energètic, com ara l'arrencada i l'aturada optimitzades d'unitats terminals d'estances amb ocupació esporàdica (per exemple, camerinos) o amb ocupacions temporals i càrregues variables (per exemple, sales d'assaig), així com controlar i limitar la demanda i les càrregues punta.
- Formació i sensibilització.
- Engegada d'un pla de control de qualitat i un altre de mesura i monitorització dels consums energètics globals i parcials de l'edifici, i en particular de les instal·lacions que es proposava renovar o millorar. D'aquesta manera s'identificava el patró de consum de l'edifici i el comportament energètic de les instal·lacions.
- Posada en funcionament d'una auditoria energètica de processos per identificar els aspectes millora-

bles i, consegüentment, la capacitat potencial de millora i d'estalvi. L'elaboració d'un protocol de mesura i verificació.

- Adequació a la Norma UNE-EN-16001 i redissenyament dels procediments que hi havien del sistema de gestió energètica del Liceu per tal d'adequar-los a aquesta Norma de gestió energètica amb l'objectiu d'assolir la concessió del certificat corresponent.

Posteriorment i en una segona fase amb l'activació important d'inversions en millores d'eficiència energètica, es va fer:

- La reforma de la central termofrigrorífica amb una millora d'eficiència per canvi de màquines frigorífiques, ja que s'han substituït les cinc màquines termofrigrorífiques per altres que incorporen les darreres innovacions tecnològiques que proporcionem una alta eficiència energètica a càrregues parcials, que s'ajusten perfectament al règim de demanda frigorífica del Liceu i que tenen un funcionament amb nivells d'emissions de soroll molt més baixos. La potència frigorífica del conjunt és de 3.200 kW. Una altra característica és les reduïdes dimensions i el poc pes dels compressors, cosa que facilita extraordinàriament qualsevol actuació logística durant les tasques de manteniment. Aquest últim aspecte és molt important per a aquest teatre perquè l'accessibilitat a la sala tècnica és molt complexa, amb grans limitacions per la seva ubicació a l'edifici i també pels condicionaments de l'entorn urbà.
- Reforma de la climatització de la sala de motorització: s'ha passat a un sistema de climatització conduïda directament als armaris elèctrics, de manera que s'ha reduït la potència frigorífica necessària per tal de millorar el procés.
- Substitució de bombetes d'incandescència per d'altres de baix consum i LEDs.
- Incorporació de variadors en ascensors i alguns climatitzadors.
- En aquesta fase després del treball previ s'aconsegueix la certificació en la Norma UNE-EN-16001 i queda integrada en els certificats del Sistema de Gestió Ambiental conforme a la ISO 14001 i al Reglament EMAS.

Heus aquí els beneficis anuals que aquest projecte han suposat per al Liceu:

- 2009-2010: Sense fer inversions econòmiques de millores però sí fent tota la sèrie d'accions comentades, el consum elèctric registrat va ser de 8.282.642 kWh/any. Reducció interanual de 644.100 kWh (el 7,22%). Reducció d'emissions de CO₂: 117 tones CO₂ menys.
- 2010-2011: Gràcies al conjunt d'accions i les inversions realitzades, el consum elèctric registrat va ser de 6.130.915 kWh/any. Reducció interanual de 2.151.727 kWh (el 25,98%). Reducció d'emissions de CO₂: 389 tones de CO₂ menys.

Gràfiques Ortells, amb el seu projecte de reducció del residu de revelatge en el procés de preimpressió mit-

Francesc Mauri, presentador de l'acte

jançant la implementació d'una nova tecnologia amb "Computer to plate" (CtP)

Aquest projecte, que es pot consultar àmpliament a l'apartat

"Experiències" del número anterior de la revista RQA (núm. 13, octubre del 2011), es basa en el mateix concepte CtP per làser conegut pel sector de les gràfiques, però amb la diferència que no cal fet el revelatge químic que requerien els aparells anteriors. Aquesta nova solució es basa en la "termofusió", procés per mitjà del qual una capa de làtex es fon sobre el suport convencional d'alumini amb l'energia d'un làser tèrmic. Aquesta nova tecnologia suposa un estalvi molt important, ja que origina una gran reducció del consum energètic i de residus. De fet, les noves planxes utilitzades només requereixen un procés de neteja amb una solució netejadora sense necessitat d'utilitzar revelador. Aquesta formació d'imatges és un procés al 100% físic, i no químic, i la durabilitat de la solució netejadora és molt més llarga, ja que pot arribar a cobrir fins a 5.000 m² de planxa.

Heus aquí els beneficis que ha reportat aquesta nova forma de produir:

- Una reducció aproximada de la producció de residus de revelatge del 90%. És a dir, una reducció en valor absolut prevista per a l'any 2012 respecte al 2010 de més de 5.300 litres.
- Un estalvi de matèries primeres.
- Un estalvi d'hores d'operaris destinades al manteniment de l'aparell.
- Una reducció important del consum d'aigua, ja que hi ha menys rentades de l'equip.

Laboratorios Menarini, amb el seu programa de reducció del consum de recursos naturals i de la generació de residus d'envàs

Amb aquest projecte de Menarini presentava el seu esforç continu en el procés de millora dels embalatges dels medicaments per tal de reduir la utilització de recursos naturals i una millor gestió dels residus amb els diferents productes que llança al mercat, amb aquests resultats:

- Reducció de residus de cartró (estoig i caixes d'embalatge) d'112,38 tones al llarg de tots els anys que ha portat a terme aquestes accions, i en els darrers tres anys, de 62,75 tones.

- Reducció 0,18 tones de residus plàstics (xeringues) en els darrers tres anys.
- Reducció de residus PVC (vials + cel·lofana) de 177,52 tones en tot el procés, i en els darrers tres anys, de 35,58 tones.

Els productes comercials amb els quals Menarini ha incidit en els darrers tres anys són: CROMATON-BINC Ferro Vials, CROMATONBINC Folínico vials i ALERLISIN solució oral.

Siemens (Fàbrica de Cornellà), amb el seu procés de minimització de residus i optimització del consum d'aigua mitjançant la recuperació de l'aigua destil·lada continguda en les taladrines i les aigües de la cabina de pintura

Aquest projecte presentat als premis té com a fonament i origen una actuació introduïda en la fàbrica de Siemens a Cornellà a finals de l'any 2006 i ara ja consolidada amb dades que demostren els resultats obtinguts en la reducció tant de residus d'emulsions de tall (oli, 5%, i aigua destil·lada, 95%; codi CER 120109) com d'aigües de rentat (aigua destil·lada, 97%, i tensioactius i altres elements de neteja, 3%). Tots dos, residus especials.

La proposta s'aconsegueix mitjançant un equip evaporador que recupera gairebé el 90% de l'aigua destil·lada de les emulsions de tall i de l'aigua de rentat. D'aquesta manera s'obté una variació en els residus i l'oli de tall brut. Es redueix considerablement i passa a ser un residu que es pot gestionar amb un gestor autoritzat sense cap cost per a l'empresa.

Cúpula de l'Aula Magna de la Casa de Convalecència

De 36.000 litres/any d'emulsions de tall que es gestionaven mitjançant un gestor autoritzat, es passa a 2.870 litres/any d'oli usat. Això permet una reducció no solament de costos, sinó també d'aspectes relacionats amb el transport del residu (consum de combustible, emissions, risc ambiental, etc.). D'altra banda, l'aigua destil·lada que s'obté s'utilitza en els processos de rentatge i en la cabina de pintura, i d'aquesta manera s'obté una reducció en el consum d'aigua destil·lada.

La valoració del Jurat de les candidatures presentades va ser molt positiva, ja que va tenir en compte el gran impacte dels projectes i la determinació d'aquestes organitzacions per continuar treballant intensament en la sostenibilitat dels seus processos en aquests moments econòmics difícils. El Jurat va declarar guanyadors els projectes següents:

- **Millor Declaració Ambiental:** **UNNIM**, pel seu esforç per facilitar la comprensió d'aquest document i la millora en aspectes com ara el disseny i la participació de les parts interessades.
- **Millor Acció d'Implicació de les Parts Interessades:** **CONSELL COMARCAL DE L'ALT EMPORDÀ**, per la seva campanya de comunicació i noves estratègies per tal d'augmentar el percentatge de segregació dels residus urbans, pel seu treball de difusió al llarg del temps i per l'abast important que ha tingut aquesta iniciativa.
- **Millor Implantació Ambiental:** **FUNDACIÓ GRAN TEATRE DEL LICEU**, pel seu projecte de reduir consums, de millorar l'eficiència energètica i de reduir les emissions, tant per l'objectiu mateix d'aconseguir les millors com pels resultats obtinguts.

Així mateix, es van declarar tres mencions especials:

- **Millor Declaració Ambiental:** **EMPRESA CONSTRUCTORA FAMILIAR (EMCOFA)**, per la seva constància en les millors contínues en la declaració ambiental.
- **Millor Acció d'Implicació de les Parts Interessades:** **URBASER**, per la seva Jornada de portes obertes "Amb tu, 100% eficients", tot posant èmfasi en el seu treball constant en la relació i la implicació amb les parts interessades.
- **Millor Implantació Ambiental:** **GRÀFIQUES ORTELLS**, pel seu projecte de reducció del residu de revelatge en el procés de preimpresió mitjançant la implementació d'una nova tecnologia amb "Computer to plate", i pel seu esforç i compromís en la millora contínua del procés productiu amb els mitjans que pot tenir una petita empresa.

Com cada any, aquest acte també va servir per a lliurar uns reconeixements a les empreses que fa deu anys que pertanyen a EMAS a Catalunya, i d'aquesta manera valorar el seu recorregut en la millora de la gestió ambiental. En total de vint-i-quatre organitzacions van ser guardonades en aquest acte. Heus aquí les empreses que aquest any 2011 van rebre el guardó

de mans del conseller:

- Delta Tecnic, SA
- Hotel Melià Sitges-Inextur, SA
- Port Aventura Entertainment, SA
- Càmping Cala Llevadó - Aromí Massaguer, SA
- Gráficas Varias, SA
- Jardinet, SCCL
- I3DAT Ingeniería y Sistemas, SL
- Ceràmiques del Foix, SA (ROCA)
- Camping Interpals - Promociones Turísticas Meybru, SA
- Asociación de Investigación de las Industrias del Curtido y Anexas (AIICA)
- Uneco, SA
- Tecni-Plaster, SL
- Derypol, SA
- Cisternas del Vallés, SA (CISVASA)
- Vacol SA
- SA Lipmes
- D4 Transportes y Logística, SA
- Hotel Tahiti - Edificaciones del Litoral, SA (ELITOR, SA)
- MB Abrera, SA
- Paradores de Turismo de España, SA - Parador de Cardona
- GE Power Controls Ibérica, SL
- Càmping Caravàning El Solsonès, SL
- Enrique Ballus, SA
- Hotel Majestic SPA, SL

A més del lliurament d'aquest reconeixement, així com dels premis a les diferents candidatures, una de les cerimònies més esperades d'aquest acte és la del lliurament del certificat EMAS al grup d'organitzacions que s'han registrat al llarg de l'any. Amb aquest acte simbòlic es vol donar la benvinguda a aquest grup d'empreses a la cada cop més àmplia "comunitat EMAS". Cal subratllar que Catalunya ja té en l'actualitat més de 37.000 persones que treballen sota EMAS i que aquest any 2011 han estat cinquanta-un els nous ens registrats, gairebé la meitat dels quals són administracions, i l'altra meitat, empreses tant de serveis com industrials.

Les organitzacions que van rebre el certificat que acreditava haver estat registrades en EMAS van ser: Bidons Egara SL; Fernando Pintado; Centre Assistencial Sant Joan de Déu; Talher SA; Consorci per a la Gestió dels Residus Municipals de les Comarques de la Ribera d'Ebre, el Priorat i la Terra Alta; Càmping El Delfín Verde (Iniciatives Turísticas, SAU); Cliper Hotel Ibillas (Iniciatives Turísticas, SAU); Ajuntament d'Amposta; Rains Control de Plagas, SL; Ajuntament d'Aiguaviva; Terminales Químicos, SA; Aymar, SA; Ajuntament de Sitges; Consell Comarcal de les Garrigues; Ajuntament de l'Escala; Ajuntament de Santa Coloma de Farners; Ajuntament de la Bisbal d'Empordà; Arca del Maresme, El; La Page Original, SL; Ferralles Martorell, SA; Àrea Metropolitana de Barcelona (Laboratori de Viladecans); Alameda-Torrent, SLU; Institut Municipal de Promoció i Economia de Vic (IMPEVIC); Consorci de Medi Ambient i Salut Pública de la Garrotxa, Sigma; Centre Tecnològic Forestal de Catalunya; Consell Comarcal del Baix Camp; Consell Comarcal de l'Alt Urgell; Consell Comarcal de la Selva; Ajuntament de Sallent; Ajuntament de Santa Cristina d'Aro; Ajuntament de Riells i Viabrea; Ajuntament de Palau-solità i Plegamans; Centre de Conveccions Internacional de

Premi EMAS Catalunya 2011 a la Millor Declaració Ambiental (UNNIM)

Menció especial del jurat a la categoria de Millor Acció d'Implicació de les Parts Interessades (URBASER)

Recollida, de mans de la directora general, d'un dels certificats EMAS acreditats el 2011

Barcelona (GL Events CCIB, SL); Consell Comarcal del Berguedà; Ecoparc del Mediterrani, SA; Ajuntament de Premià de Mar; Ajuntament d'Arnes; Ajuntament de la Seu d'Urgell; Ajuntament de Palafrugell; Vialitat i Serveis, SL; Ajuntament d'Arenys de Mar; Ajuntament de Castell - Platja d'Aro; Serveis Reunits, SA; Càmping Illa Mateua - Montgó Paradís, SA; Terminal de Contenidors de Barcelona, SL; Consell Comarcal de l'Alt Empordà; Tractaments Ecològics, SA; UVE 2003 SL; Fundació Pau Casals - Museu Pau Casals; Serpa Enginyeria i Consultoria Ambiental, SL; i Masats, SA.

Us animem a veure l'apartat dedicat a aquests guardons que podeu trobar al web del Club EMAS: www.clubemas.cat. El Club EMAS vol aprofitar de nou per a donar les felicitacions als guanyadors i les gràcies a totes les organitzacions participants, així com a totes les persones i institucions que han fet possible l'edició del 2011 dels Premis EMAS Catalunya. El nostre objectiu és començar ja a treballar per poder comptar altra vegada amb tots ells i poder continuar millorant en la propera edició.
Club EMAS
(Associació d'Organitzacions Registrades EMAS a Catalunya)

Durban: més enllà de les negociacions.

Salvador Samitier

Director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic

Oficina Catalana del Canvi Climàtic

El passat més de desembre va tenir lloc a Durban la que ha estat finalment la Cimera Mundial sobre Canvi Climàtic més llarga de la història. Les expectatives abans de començar no eren gaire altes, ja que es veia com a pràcticament impossible que els països grans emissors de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH), tant els desenvolupats com els anomenats emergents, es possessin d'acord per arribar a un compromís conjunt de reducció d'emissions.

La Cimera estava precedida per la publicació d'informes que posaven de relleu que l'objectiu de limitar l'increment de temperatura a 2º C estava francament en perill. Així, l'Organització Meteorològica Mundial, en el seu informe del 21 de novembre, alertava que la concentració de GEH durant l'any 2010 havien assolit un nou màxim. D'altra banda, l'Agència Internacional de l'Energia el 9 de novembre de 2011 publicava el *World Energy Outlook 2011*, on afirmava que la demanda mundial d'energia primària havia crescut el 2010 un 5%, cosa que va catapultar les emissions de GEH a un nou rècord, que la intensitat energètica mundial havia empitjorat per segon any consecutiu i que amb les noves polítiques programades (i encara no executades) s'anava cap a un increment de temperatura de 3,5º. Així mateix, l'IPCC havia aprovat el 18 de novembre el seu Informe sobre la gestió de riscos de fenòmens extrems i desastres, evidenciant que els dies càlids ho seran encara més, i, amb més freqüència, les precipitacions intenses també sovintejaran més, i en els ciclons tropicals la velocitat del vent augmentarà, mentre que el seu nombre es mantindrà probablement constant o disminuirà.

L'Organització Meteorològica Mundial, en el seu informe del 21 de novembre, alertava que la concentració de GEH durant l'any 2010 havien assolit un nou màxim.

La contundència d'aquestes dades posades damunt la taula per la comunitat científica, no van ser suficients i els resultats finals de la Cimera de Durban han demostrat la gran dificultat que existeix entre els grans països emissors per arribar a compromisos a llarg termini de reducció de gasos amb efecte d'hivernacle.

Intervenció en la cimera de Josep Enric Llebot, Secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya

El resultat final ha estat el que es coneix com "Durban Platform for Enhanced Action", és a dir, Plataforma d'acció millorada de Durban, que significa obrir un període de negociacions entre tots els països fins al 2015, per tal d'acordar nivells de reducció d'emissions més ambiciosos que els avui existents, fins a arribar a aquells nivells que la ciència demana. Aquests acords de reducció hauran de ser adoptats el 2015 i entrar en vigor el 2020. Certament el llenguatge dels documents finals és ambigu, però no podia ser d'una altra manera. Qualsevol compromís de reducció d'emissions té implicacions sobre l'economia de cada país, i per això en principi els grans països hi poden oferir resistència, cada un pels seus motius. En el cas dels Estats Units la seva economia està en un moment de crisi i políticament a l'Administració Obama li és impossible aprovar qualsevol iniciativa relativa a canvi climàtic amb una majoria republicana al Senat, una opinió pública on creix l'escepticisme sobre el canvi climàtic i unes eleccions en l'horitzó. En d'altres casos, com la Xina i l'Índia com a potències econòmiques emergents, recelen d'acords que els puguin comprometre en el seu creixement. Pel que fa a països com Rússia i el Japó, amb la seva negativa a continuar a Kyoto, i en el cas del Canadà amb l'afegit de la seva sortida de l'actual període de compliment (2008-2012), representa un cop dur a l'objectiu de no incrementar la temperatura mitjana en més de 2º C. Els jaciments de petroli no convencionals (sorres bituminoses) de Canadà, els interessos gasístics de Rússia i l'escenari energètic postFukushima a Japó, han pesat enormement en les seves decisions finals. Finalment, la Unió Europea ha estat responsable i fidel al seu plantejament i la seva acceptació d'aquest segon període de compliment de

Kyoto, contribueix a mantenir vius el desenvolupament de projectes, mecanismes i elements tècnics que seran del tot necessaris per a quan entri en vigor un acord d'abast mundial, a la vegada que ha estat capaç de reunir sota el seu lideratge a una majoria de països en vies de desenvolupament que finalment ha aconseguit posar en marxa un procés en el qual totes les parts hi estiguin incloses, i fer així pressió sobre els grans emissors de GEH.

Ara bé, cal tenir present que les conferències de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, per elles mateixes no poden reduir les emissions de GEH. Només les polítiques dels governs que incentivin i demandin inversions del sector privat en tecnologies baixes en carboni i d'altres activitats de reducció d'emissions ho poden fer. Des d'aquesta òptica un dels criteris per jutjar els resultats d'aquestes cimeres és si fan que aquestes polítiques i aquestes inversions siguin més probables i Durban ha significat un petit pas endavant en un procés que és i seguirà sent llarg i complex fins a arribar a aquest acord mundial entre tots els països per fer front al repte del canvi climàtic. D'altra banda, Durban també ha significat la constatació de la necessitat de pensar que també és possible avançar al marge del resultat de les negociacions internacionals. Fins fa poc l'esquema passava per un gran acord marc mundial que anés donant senyals i orientant les polítiques d'altres actors com els governs subnacionals, les empreses i la societat en general. Ara veiem que no s'arribarà a aquest acord en uns anys.

Tanmateix, observem com per sota van sortint nous motors de canvi. Aquesta realitat ha tingut el seu reflex a Durban en el projecte "Momentum for Change", avalat pel secretari general de les Nacions Unides, per la presidèn-

cia de la Cimera i per la secretaria executiva de la Convenció Marc per al Canvi Climàtic. Es tracta de fer visible que malgrat les negociacions hi ha un important moviment que està avançant. Aquest moviment inclou, per exemple, el sector econòmic amb l'aparició d'empreses que integren la reducció d'emissions en les seves polítiques estratègiques com a factor de competitivitat i com a element diferenciador en el mercat, que impulsen estratègies per millorar l'ús racional dels recursos (energia, matèries primeres) i que estan creant nous nínxols de mercat a través de l'impuls de tecnologies baixes en carboni (energies renovables, vehicles eficients, aïllament d'edificis, etc.). A casa nostra les empreses registrades en l'EMAS o en el Programa d'acords voluntaris per a la reducció d'emissions de GEH, en són uns clars exemples.

També formen part d'aquest moviment de canvi les ONG, amb la realització de projectes que demostren que un altre tipus de desenvolupament és també possible i viable o els governs subestats i locals en tant que el 80% de les accions de mitigació s'implementen a través seu.

La velocitat d'aquest altre nivell pot ser més ràpid que el dels estats i per tant és més proper al que cal tenir per reduir les emissions de GEH a un ritme més conseqüent al que la comunitat científica recomana.

En definitiva, davant certes veus interessades que, amb la situació de crisi actual, pretenen llençar el missatge que les cimeres són de fet un esforç inútil davant l'actual conjuntura econòmica, a Durban també s'ha posat de manifest que l'acció climàtica és més que només les negociacions i que per tant és possible avançar cap a una economia que a més de benestar material, sigui també socialment i ambientalment més sostenible. ■■■

Notícies

Acords voluntaris a Catalunya

Oficina Catalana del Canvi Climàtic

26 són ja les organitzacions adherides al programa d'acords voluntaris per a

la reducció d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH). Cada cop són més les organitzacions que incorporen la variable climàtica i de les emissions de GEH com un factor de competitivitat i d'eficiència. En poc més d'un any 26 organitzacions ja s'han adherit al programa creat per la Generalitat i, entre les quals hi ha la Universitat de Girona, El Tinter, que també disposa de l'EMAS, el Grup Sada, empresa líder en la producció integrada avícola de Catalunya, o tres empreses operadores del transport públic i on, per

exemple, TMB, està hibridant autobusos amb la seva pròpia tecnologia i als seus propis tallers de manteniment. Tots aquests exemples són exponents clars del canvi climàtic com a eix d'innovació. Així mateix l'Oficina Catalana de Canvi Climàtic en col·laboració amb la Fundació Empresa i Clima està portant a terme un sèrie de xerrades en el territori de Catalunya per donar a conèixer aquest Programa. Podeu trobar informació d'aquestes sessions i dels Acords Voluntaris a la pàgina web: www.gencat.cat/canviclimatic

Cada cop són més les organitzacions que incorporen la variable climàtica i de les emissions de GEH com un factor de competitivitat i d'eficiència.

Agenda ambiental

Fires, jornades, seminaris, cursos...

19 de gener del 2012

Jornada "Nou model de governança mundial"

Lloc: Auditori de Catalunya Caixa, la Pedrera (Barcelona)

Més informació:

<http://www.forumambiental.org/sostenibilitat/inscripcio08.html>

Organitza: Fòrum Ambiental, en coordinació amb el CADS

24 de gener del 2012

Jornada "Menys CO₂".

El programa d'Acords Voluntaris

Lloc: Sala d'actes de la Diputació de Lleida

Més informació:

http://www.empresaclima.org/images/AVnews/programa_jornada_dav_lleida.pdf

Organitza: Fundació Empresa i Clima (FEC), en col·laboració amb l'Oficina Catalana de Canvi Climàtic (OCCC) i l'Institut Català d'Energia (ICAEN)

26 de gener del 2012

Jornada Durban 2011:

Transició cap on?

Lloc: Auditori de Catalunya Caixa, la Pedrera (Barcelona)

Més informació:

<http://www.forumambiental.org/>

Organitza: Fòrum Ambiental

Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà 2012

Data de tancament de candidatures: 19 de gener del 2012

Acte de lliurament: juny del 2012

Més informació:

www.publicspace.org

Organitzen: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), Cité de l'Architecture et du Patrimoine (París), The Architecture Foundation (Londres), Nederlands Architectuurinstituut (Rotterdam),

Architekturzentrum Wien (Viena), Museum of Finnish Architecture (Hèlsinki) i Deutsches Architekturmuseum (Frankfurt)

Més informació:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/mediambient/menuitem.60989fe8099f1c824e9cac3bb0c0e1a0/?vgnextoid=824981eb1a7ca210VgnVCM100008d0c1e0aRCRD&vgnnext-channel=824981eb1a7ca210VgnVCM100008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detail&contentid=4845a0d3d4ce4310VgnVCM200009b0c1e0aRCRD#>

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

8 i 9 de febrer del 2012

Formació executiva per a l'elaboració d'informes de sostenibilitat segons la Guia Global Reporting Initiative (GRI)

Lloc: Seu del KPMG Barcelona (l'Hospitalet de Llobregat)

Més informació:

cursos@clubostenibilidad.org

Organitza: Club de Excelencia en Sostenibilidad, en col·laboració amb el KPMG

Organitza: Club de Excelencia en Sostenibilidad, en col·laboració amb el KPMG

Organitza: Club de Excelencia en Sostenibilidad, en col·laboració amb el KPMG

8 de febrer del 2012

Kick off Seminar Club EMAS Europe

Lloc: Bonn (Alemanya)

Organitza: VNU Verband für Nachhaltiges Umweltmanagement e.V.

8 de febrer del 2012

Acte de lliurament dels Premis Ecolabel 2011

Lloc: Sala d'actes de la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya

(Barcelona)

Més informació:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/mediambient/menuitem.60989fe8099f1c824e9cac3bb0c0e1a0/?vgnextoid=824981eb1a7ca210VgnVCM100008d0c1e0aRCRD&vgnnext-channel=824981eb1a7ca210VgnVCM100008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detail&contentid=4845a0d3d4ce4310VgnVCM200009b0c1e0aRCRD#>

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

Organitza: Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea

http://www.coamb.cat/userfiles/Full_eto_Curs_RSE_pime.pdf

Organitza: Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya (COAMB)

24 i 25 de febrer del 2012

2n Congrés de Comunicació Ambiental

Lloc: Casa de Cultura de Girona

Més informació:

<http://www.congrescomunicacioambiental.cat/>

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Organitzen: Centre per a la Sostenibilitat Territorial, Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, Associació Limnos, Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya, Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i Diputació de Girona

Motxilla ecològica

La revista RQA, està compromesa en estudiar i donar la màxima informació sobre el seu impacte ecològic. En aquest número, les dades del cost ambiental que té cada exemplar són:

La RQA està feta amb paper reciclat 100% i conforme a la norma

RAL-UZ 14 Àngel Blau, i té un pes de 47,2 gr. Aquesta revista ha estat dissenyada i maquetada per El Tinter i impressa per Gràfiques Ortells, dues organitzacions registrades en EMAS.

L'impacte ambiental per cada número, inclosa la fabricació del paper i el procés d'impressió és el següent:

Consum total de matèries primeres	65,36 gr.
Producció de residus	13,48 gr.
Consum d'aigua	0,41 l.
Consum d'energia	0,19 kwh
Emissions de CO₂:	99,39 gr.

Les emissions de gasos d'efecte hivernacle relacionades amb la producció del paper i amb la impressió de les edicions 1 a 14 de la RQA, han estat calculades amb aquesta motxilla des de la seva primera impressió i han estat compensades mitjançant un projecte de segrest de carboni a través de la iniciativa CeroCO₂: Els següents números seran compensats properament en projectes similars.

FITXA COMPRA VERDA DE PUBLICACIONS

1. Categoria del producte

Publicacions

2. Criteris ambientals en l'edició

Tota publicació té un impacte ambiental associat, que es deriva principalment del procés d'obtenció de les matèries primeres i del de l'emalatge utilitzat, del procés d'impressió, de la gestió de l'estoc i de la distribució dels exemplars.

L'**ecoedició** és una manera innovadora de gestionar les publicacions segons principis de sostenibilitat, que consisteix a incorporar criteris ambientals i socials que minimitzin els impactes negatius que solen derivar-se d'aquesta activitat.

2.1. Especificacions tècniques

Cal tenir presents i integrar els criteris de sostenibilitat en totes les etapes del procés d'edició:

Informació relativa al **procés de producció**

- Prioritzar organitzacions amb sistema de gestió ambiental EMAS principalment, o ISO 14001.
- Altres sistemes de gestió o bones pràctiques certificades: per exemple, les bones pràctiques ambientals del Gremi d'Indústries Gràfiques de Catalunya.

En el moment del **disseny**:

- Aplicació de criteris d'ecodisseny (segons la Norma ISO 14.006 gestió ambiental del procés del disseny i desenvolupament).
- Escollir formats estàndard, o bé múltiples de formats Din A-4 o 17 x 24 cm o 21 x 21 cm, que són els formats amb què treballen les fàbriques de paper i que minimitzen el residu.
- En la mesura del que sigui possible, escollir els gramatges més baixos, ja que menys pes implica menys impacte.
- Estudiar bé el sistema d'enquadernació.
- Limitar el nombre de tintes i evitar les metal·litzades.
- Adequar el disseny al que es vol comunicar gestionant la densitat del text i de les imatges fent que impliquin el consum de recursos més baix possible.
- Escollir el tipus de coberta més adient a l'ús previst de la publicació tenint en compte la manipulació que tindrà i el temps de vida estimada.
- Fer una anàlisi de cicle de vida del producte per tal de conèixer l'impacte ambiental en cada fase del procés i poder actuar adequadament per minimitzar-lo.
- Ajustar la tirada de la publicació a la demandada real.

En el moment de la **distribució**:

- Utilitzar el mínim embalatge possible.
- Fer servir embalatges de materials reciclats o reciclables (paper/cartró, polietilè, polipropilè, etc.).
- Imprimir els productes tan a prop com es pugui del lloc de destinació.
- Estudiar la distribució per minimitzar els viatges.
- *Informació relativa als materials utilitzats*

Paper

- Prioritzar l'ús de paper reciclat, amb el procés de blanqueig sense clor (PCF).
- Si s'utilitza paper de fibra verge, fer servir paper totalment lliure de clor (TCF) i amb fibres procedents d'exploració forestal responsablement gestionada i certificada per una entitat independent.

Tintes

- Afavorir les tintes fetes amb olis vegetals, i evitar els olis minerals sempre que sigui possible.
- Evitar l'ús de tintes que continguin pigments amb metalls pesants, hidrocarburs clorats, que tinguin a la fitxa de dades de seguretat les frases R50, R51, R52, R53, R58 i R59.
- Utilitzar, si el procés ho permet, tintes amb base aquosa, per tal de reduir els solvents orgànics i minimitzar el nivell d'emissions.

Additius i altres productes químics

- Minimitzar-ne l'ús sempre que sigui possible.
- Evitar les substàncies que són prohibides o estan restringides en el Reglament europeu REACH.
- Disminuir la quantitat d'alcohol isopropílic a la solució de mullat del procés d'impressió.
- Afavorir sistemes de producció que disminueixin els consums de productes químics: planxes de trama estocàstica.

Informació relativa al **comportament ambiental del producte final**

- Calcular la motxilla ecològica que ha suposat la publicació, és a dir, quantificar el consum d'aigua, d'energia, d'altres recursos i la generació de residus.
- Quan no es disposi de tota la informació ambiental, es pot optar per fer càlculs parcials com ara la petjada climàtica (Carbon Footprint), la petjada hídrica, etc. Informar del pes de la publicació i de la seva motxilla ecològica.

Motxilla ecològica de la publicació
PARLAMENT DE L'ECOEDICIÓ 2010

Cada exemplar pesa 0,28 kg i per produir-lo s'han generat els residus i consums següents:

Total residus	0,045 kg
Total consum H2O	2,53 litres
Total consum elèctric	1,15 kWh
Total matèries primeres	0,825 Kg

El total d'emissions comptabilitzades en material i en el procés de disseny i impressió es de 0,99 Kg CO2 per unitat.

Exemple de motxilla

2.2 Gestió del residu o reciclatge

Les publicacions estan fetes majoritàriament de paper i, per tant, quan esdevenen un residu es gestionen a través del sistema de recollida selectiva de paper/cartró i la seva posterior gestió i valorització.

En el cas d'un llibre, com en el d'altres publicacions, abans de llençar-lo al contenidor blau tenim altres opcions:

- Regalar-lo a algú altre.
- Aportar-lo a iniciatives com ara el Book Crossing.
- Cedir-lo a la Xarxa de Biblioteques de Catalunya.

2.3 Bones pràctiques en l'ús

Redueix: Compra només allò que necessitis.

Compra: Selecciona proveïdors que assegurin un bon comportament ambiental.

Allarga la vida útil: Hi han productes impresos ecodissenyats que tenen més d'un ús.

Comunica als lectors el comportament ambiental de la publicació que tenen a les mans.

3. Sabies que...?

...a Espanya durant el 2009 es van retornar un 26,9% dels llibres impresos distribuïts? Aquestes taxes tan elevades de devolució empitjoren en el cas de les revistes: gairebé el 63% dels exemplars de les revistes dels quioscos europeus no arriben a tenir cap lector.

...si definim acuradament el format del llibre en la primera etapa de disseny podem arribar a estalviar del 15 al 29% de paper?

...el preu d'1 kg de tòner de les impressores domèstiques és unes cinc-centes vegades superior al preu del quilo de la tinta de la impremta?

...per fer tintes més sostenibles que les fetes a base d'olis minerals, a més de l'oli de soja, se'n fa servir de colza, de palma o de llavors de lli?

4. Certificacions i estàndards

Àngel Blau, www.blauer-engel.de/en

Cigne Nòrdic, www.nordic-ecolabel.org

FSC Forest Stewardship Council, www.fsc.org

PEFC Programme for the Endorsement of Forest Certification, www.pefc.org

Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental, www.gencat.cat/mediamb

Esborrany Ecolabel paper imprès, Etiqueta Ecològica de la Unió Europea,

www.eco-label.com

Altres etiquetes:

Llibres Amics dels Boscos de Greenpeace

Motxilla Ecològica

Model Ecoetiqueta Projecte GREENING BOOK

4. Webs i documents d'interès

Webs d'interès

Grup d'Ecoedició de Barcelona: www.ecoedicio.cat

Projecte LIFE+ GREENING BOOKS www.greeningbooks.eu

Projecte LIFE+ SUSTAINGRAPH www.sustainingraph.com

Guies

Els secrets de l'ecoedició. Pol·len Edicions, 2011

El futur del llibre electrònic. Pol·len Edicions, 2011

Bones pràctiques per a implementació de MTD al sector de les arts gràfiques.

BATSGraph-AIDO, 2011

Manual sobre ecoedició. Consejería de Medio Ambiente. Junta de Andalucía, 2010

1. Federación de Asociaciones Nacionales de Distribuidores Españoles.

2. European Magazine Media Association (EMMA).

Pots descarregar aquesta fitxa en format pdf a la web: www.clubemas.cat

Edita: Club EMAS

Aquesta revista ha estat dissenyada i maquetada per El Tinter i impressa per Gràfiques Ortells, dues organitzacions registrades en EMAS.

Dipòsit legal.: B-46.367-07

Impressió en paper 100% reciclat:

Col·laboradors d'aquest número

Gregori Reyes, Maria Passalacqua
Parlament de l'Ecoedició. Les persones del Parlament que han participat en aquesta fitxa han estat Marta Escamilla de LEITAT i Àngel Panyella de El Tinter SAL.
Jordi Abad (disseny i maquetació)
Manuel Reyes (disseny pòsters)

Si no vols rebre RQA, fes-nos-ho saber a l'adreça:
info@clubemas.cat

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat

Si has de llençar aquesta revista, fes-ho al contenidor blau.